Suomen Perimistoimistojen Liitto ry:n lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle saatavien perinnästä annetun lain väliaikaiseksi muuttamiseksi (HE 191/2020 vp)

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry (jäljempänä myös ”SPL”) kiittää oikeusministeriön edustajia mahdollisuudesta osallistua lakiesityksen valmisteluun. SPL ymmärtää koronatilanteesta yrityksille aiheutuvat vaikeudet. Lakiesityksessä on myös huomioitu SPL:n esiin tuomia asioita. Esityksen tavoitteena on helpottaa covid-19-epidemian vuoksi taloudellisissa vaikeuksissa olevien yritysten tilannetta, jota laskujen ja velkojen maksun viivästymisestä aiheutuvat perintäkulut esityksen mukaan osaltaan pahentavat.

7 §: Trattakielto / protestointikielto on poistettava

Esityksessä ehdotetaan tratan käytön kieltoa, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Kyseisen tehokkaan perintäkeinon kieltämisellä on negatiivisia vaikutuksia sekä velkojille että velallisille. Tämä yhdessä huojennettujen perintäkulujen kanssa heikentää maksukykyisten yritysten maksuhalukkuutta entisestään. Maksamisen pitkittyminen aiheuttaa taloudellisia vaikeuksia erityisesti pienille velkojayrityksille.

Ehdotetut trattarajoitukset tarkoittaisivat, että luottotietorekisteristä puuttuisi luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta olennaisia tietoja. Tämä olisi vastoin luottotietolain 2 §:n tarkoitusta ja horjuttaisi luottoyhteiskunnan toimivuutta. Tratan protestihan on julkisuusvaikutuksensa vuoksi tehokkain perintäkeino ja yleensä ensimmäinen yrityksen maksuhäiriömerkintä. Väliaikaisesta konkurssilaista johtuen laskulla myyvillä yrityksillä ei olisi käytettävissä edes tietoa yrityksen konkurssiperusteisesta maksuhäiriömerkinnästä.

Myös tietyille osakeyhtiöille esitetty protestointikielto tulee poistaa. Osakeyhtiöissä ei ole henkilökohtaisesti vastuussa olevia tahoja. Protestointimahdollisuuden rajoittaminen myös helpottaisi osakeyhtiöiden perustamista taloudellisia väärinkäytöksiä varten, koska protestointikiellon vuoksi maksuhäiriömerkintä ei pysäyttäisi taloudellisiin väärinkäytöksiin perustetun osakeyhtiön lisävelkaantumista.

Ilman protestointia osakeyhtiö ehtii lisäksi ylivelkaantua liian pitkän ajan ja aiheuttaa toimiville yrityksille luottotappioita ja maksuvaikeuksia. Monien yritysten maksuvaikeuksien syveneminen voidaan välttää sillä, että tuotteita ja palveluita ei enää myydä trattamerkintöjen tai konkurssiin asettamisen vuoksi elinkelvottomalle yritykselle. Esitys johtaisi siihen, että riittävä tieto luottokelpoisuudesta puuttuisi ja maksuvaikeudet kasaantuisivat.

Tiettyjen osakeyhtiöiden protestointikielto on myös toteutukseltaan hankala ja lisää riitautuksia. Mikäli ehdotettua protestointikieltoa ei poisteta, tulee lakiin saada tarkat säännökset siitä, kuinka monen päivän jälkeen tratan päiväyksestä selvitys tulee olla todisteellisesti toimitettuna perintätoimistolle ja millä tavalla toimitettu selvitys on riittävä.

Perintätoimisto ilmoittaa luottotietoyhtiöille tratoista päiviä ennen niiden julkaisemista, joten aikarajan pitää olla ehdotettua täsmällisempi. Velkoja ja perintätoimisto ovat kuitenkin vahingonkorvausvelvollisia perusteettomien protestointien aiheuttamista jopa suurista taloudellisista vahingoista. Aikaraja tulee sitoa esimerkiksi tratan päiväyksestä laskettavaan, esimerkiksi 10 päivän määräaikaan.

3 b §: Perintäkulujen huojennus vastoin aiheuttamisperiaatetta ja perintälain 10 §:ää

Vapaaehtoisessa perinnässä selvitetään yrityksen taloudellista tilannetta ja sovitaan maksujärjestelyistä. Näin voidaan esimerkiksi välttää oikeudellisen perinnän viranomaiskustannukset, joihin ei nyt ole ehdotettu huojennuksia. Onnistuneet perintäneuvottelut myös varmistavat asiakkuussuhteen jatkumisen yritysten välillä.

SPL:n käsityksen mukaan yrityksien maksuvaikeudet eivät johdu perintäkuluista. Maksukyvyttömät yritykset eivät edes maksa perintäkuluja. Väliaikainen perintälaki ei ole tarpeen eikä perusteltavissa koronatilanteella.

Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että yrityssaatavien perintäkulut ovat nykyistä alempia. Ehdotettu kulutaso merkitsisi esityksen mukaan *huojennusta* (HE 191/2020 vp, s. 14, 4. kappale) yritysperinnän perintäkulujen kohtuullisiin enimmäismääriin, jotka on hyväksytty Etelä-Suomen aluehallintoviraston ratkaisukäytännössä. Perintäkulut siis väliaikaisesti alittaisivat sen tason, jota voidaan pitää kohtuullisena ottaen huomioon mm. perintälain 10 §:ssä mainitut ”perinnässä suoritettu työmäärä ja perintätehtävän tarkoituksenmukainen suoritustapa”. Tämä on vastoin perinnän aiheuttamisperiaatetta ja esitys on siten ristiriidassa perintälain 10 §:n kanssa. Säännöksen mukaan velallisen on korvattava nämä perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset perintäkulut.

Väliaikainen laki horjuttaa perinnän peruslähtökohtaa ja vaikeuttaa yritysvelkojien asemaa. Velkoja voi joutua maksamaan perimistoimistolle enemmän kuin mitä velalliselta voidaan vaatia tai velkojalla ei mahdollisesti enää ole käytettävissään samaa tehokasta perinnän keinovalikoimaa kuin aikaisemmin. SPL:n käsityksen mukaan maksuvaatimuksien ja tratan 3 b §:ssä ehdotetut enimmäismäärät eivät kata kaikkia perintätoimenpiteistä aiheutuvia työvaiheita ja kustannuksia. Perintäkulujen huojennus romuttaa aiheuttamisperiaatteen ja on vastoin perintälain 10 §:ää.

SUOMEN PERIMISTOIMISTOJEN LIITTO

3 b §: Maksumuistutuskulun alentaminen lisää vakiokorvauksen (10 e §) käyttöä

Esityksen mukaan yrityssaatavissa velalliselta voisi vaatia maksumuistutuksesta perintäkuluja enintään 10 euroa. Ehdotettu säännös ei rajoita velkojan oikeutta periä velalliselta EU:n maksuviivästysdirektiivin mukaista vakiokorvausta enimmillään 40 e/erä. Mikäli maksumuistutukselle säädettävä enimmäismäärä jää näin alhaiseksi, lisääntyy vakiokorvauksen käyttö suomalaisessa perintäkäytännössä. Tämä kasvattaa merkittävästi vähän myöhässä maksavien velallisten kuluvastuuta.

3 d §: Perintätoimien enimmäismäärien rajoitukset on poistettava

Yritysperintä poikkeaa kuluttajasaatavien perinnästä. Yritysten osalta perintä ei yleensä jatku pitkän aikaa, vaan päättyy viimeistään yrityksen maksukyvyttömyyteen tai yritystoiminnan lakkaamiseen. Yritysperinnän runsas keinovalikoima korostaa yrityssaatavien vapaaehtoisen perinnän merkitystä eri tavalla kuin kuluttajasaatavissa. Hyvän perintätavan säännös estää tarpeettomien perintäkulujen aiheuttamisen, koska perintäkirjeitä ei saa lähettää liian tiheään tahtiin tai aiheettomasti.

Lisäksi nyt ehdotetut kokonaiskulukatot (3 e §) merkitsevät, ettei aiheettomia kulullisia toimenpiteitä tehdä. Perintätoimien enimmäismääriä ei olekaan syytä rajoittaa, varsinkin kun yrityssaatavissa perintä kohdistuu useasti useisiin yhteisvastuullisiin. Ehdotettu rajoitus voi estää tarkoituksenmukaista perintää.

3 b §: Arvonlisävero pitää voida vaatia velalliselta, jos velkoja ei saa vähentää sitä verotuksessaan

Perintäpalvelun tuottaminen velkojalle on arvonlisäverollista palvelun myyntiä. 3 b §:n perustelujen (HE 191/2020 vp, s. 22, 6. kappale) mukaan ehdotettuihin enimmäismääriin sisältyy myös perintäkulujen ALV-osuus silloin, kun se voidaan periä velalliselta. Esityksestä ei löydy mitään perustelua tälle menettelylle.

SPL vastustaa, että vakiintuneesta käytännöstä ja AVI:n hyväksymästä arvonlisäverotuksen käsittelystä poiketaan: https://www.avi.fi/web/avi/perinta artikkeli perintäpalvelun arvonlisäveron perinnästä ja MT 2001/005. Niitä velkojia (esim. pankit sekä vakuutus- ja terveyspalveluyhtiöt), jotka eivät saa vähentää arvonlisäveroa omassa verotuksessaan, ei tule saattaa eri asemaan muiden velkojien kanssa. Arvonlisävero tulee siis voida lisätä enimmäismäärien päälle, jos velkoja ei voi vähentää sitä omassa verotuksessaan. Jos velkoja ei voi vähentää

arvonlisäveroa, se tulee siis voida lisätä enimmäismäärien päälle, koska kyse on todellisesta ja tarpeellisesta perintäpalvelussa aiheutuvasta kustannuksesta. Muuten perintäkulut eivät enää kattaisi niitä kustannuksia, jotka aiheellisista perintätoimenpiteistä ovat aiheutuneet. Arvonlisäverollisten kulujen aiheutumisesta toimeksiantoperinnässä on kyse täysin samasta asiasta kuin oikeudellisessa perinnässä kantajalle asiamiehen toimista aiheutuvista kuluista. Tällöinkin vastaajan maksettavaan oikeudenkäyntikululaskuun voidaan lisätä ALV-osuus, mikäli kantaja ei voi vähentää sitä omassa verotuksessaan.

Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulujen ulosottokelpoisuus (perintälain 10 f §)

Vapaaehtoinen perintä on ulosottomenettelyyn verrattuna selvästi tehokkaampaa ja velalliselle joustavampaa. Suoraan ulosottokelpoisten yrityssaatavien osalta suoritetaan vapaaehtoista perintää aivan kuten yksityisoikeudellistenkin yrityssaatavien osalta eikä kyse ole esim. pienistä terveyskeskusmaksuista. Ehdotuksessa ei ole huomioitu perintälain 10 f §:ää, joka on ilmeisimminkin säädetty sen vuoksi, ettei perintälaissa ole säädetty yrityssaataville enimmäismääriä. Kuten suoraan ulosottokelpoisissa kuluttajasaatavissa, myös suoraan ulosottokelpoisissa yrityssaatavissa perintäkulut tulisi voida kokonaisuudessaan vaatia ulosottoteitse eikä niin, että loppuosa pitäisi erikseen vaatia, velalliselle lisää kuluja aiheuttaen, kanteella käräjäoikeudessa.

Voimaantulolle varattava esitettyä pidempi määräaika

Perintälakia sovelletaan perintätoimistojen ohella velkojan itsensä suorittamaan perintään. Ehdotettu väliaikaislaki aiheuttaa perintäyhtiöille ja lakiesityksestä vielä tietämättömillekin velkojille valtavasti nopealla aikataululla tehtävää lisätyötä ja IT-muutoksia. Väliaikaiseksi laiksi esitys sisältää poikkeuksellisen paljon ja monenlaisia rajoituksia. Lain edellyttämään työhön ja muutoksiin on varattava lain voimaan tultua riittävä, vähintään kolmen kuukauden pituinen siirtymäaika.

Helsingissä 6. päivänä marraskuuta 2020

Suomen perimistoimistojen Liitto ry

Jyrki Lindström
puheenjohtaja